

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
BETONOWO-CEGLANO-KAMIENNEGO
MURU CMENTARZA KOMUNALNEGO W MYŚLIBORZU**

Autor opracowania:
mgr Anna Borowiec

Szczecin, sierpień 2015 r.

Niniejsze opracowanie przygotowano na potrzeby
prac związanych z remontem i konserwacją
muru cmentarza komunalnego w Myśliborzu.

I. Identyfikacja zabytku

**Mur cmentarny betonowo-ceglano-kamienny w Myśliborzu przy ul.Celnej/Daszyńskiego
wpisany do rejestru zabytków pod nr 1041 decyzją z dnia 12 listopada 1991 roku.**

Mur cmentarny betonowo-ceglano-kamienny wraz z żelazną bramą, dwoma krzyżami oraz
bocznym wejściem – furtką.

- wymiary muru:
- wymiary krzyży:
- wymiary furtki:
- materiał: kamienie polne, cegła, płyty betonowe, żelazo kute, blacha żelazna;
- warsztat: nieznany;
- czas powstania: XIX w., późniejsze przebudowy w XX w.; krzyże – 1876r.

II. Zalecenia do konserwacji zabytku

Przy pracach konserwatorskich należy, przede wszystkim, uwzględnić:

- demontaż wtórnej nakrywy betonowej (korony) oraz dwóch warstw cegieł pod koroną
- budowę nowej korony z odzyskanych cegieł oraz zamówionych na wzór oryginału
(o odpowiedniej strukturze i kształcie)
- usunięcie spoinowania (fugi) między kamieniami oraz wszelkich wtórnych napraw, które
zostały wykonane z cementu, gdyż powodują zasolenie i niszczenie zabytkowych zapraw
wapienno-piaskowych
- wykonanie nowego spoinowania między kamieniami i ceglami przy zastosowaniu zaprawy
wapienno-piaskowej; w przypadku spoinowania kamieni granitowych należy odtworzyć
oryginalne spoinowanie, używając klinów granitowych
- przemurowanie lica kamiennego w miejscach deformacji – wybrzuszeń
- wykonanie warstwy hydroizolacyjnej między pasem cegieł pod koroną a kamieniami

III. Program prac konserwatorskich

Sporządzić dokumentację fotograficzną stanu zachowania poszczególnych elementów muru przed rozpoczęciem prac remontowo-konserwatorskich i następnie po ich zakończeniu.

Lico kamienne:

1. Usunąć mechanicznie wszelkie spoinowania wtórnej zaprawy cementowej pomiędzy kamieniami.
2. Usunąć mechanicznie z lica kamiennego muru wszystkie naprawy oraz zanieczyszczenia z zaprawy cementowej.
3. Usunąć mechanicznie wszystkie powoje i bluszcz oraz inną roślinność porastającą mur.
4. Usunąć graffiti z powierzchni muru.
5. Oczyszczyć powierzchnię ścian kamiennych przy pomocy myjki wysokociśnieniowej, stosując parę wodną pod ciśnieniem 80 Bar przy temperaturze grzania wody 140°C.
6. Porośnięte miejsca zdezynfekować środkiem biobójczym firmy Remmers lub Keim
7. Przemurować lico kamienne w miejscach deformacji – wybrzuszeń.
8. Uzupełnić lico kamienne w miejscach, gdzie wtórnie występowała cegła, dobierając kamienie dopasowane kolorystycznie i strukturalnie.
9. Założyć między kamieniami nową zaprawę wapienno-piaskową wraz z klinami granitowymi pełniącą rolę fugi wypełniającej przestrzeń między granitami. Zakładać, nie zacierając jej na powierzchnię kamieni. Zastosować gotową zaprawę o składzie zbliżonym do oryginalnej wapienno-piaskowej, bez dodatków cementu. Wybrać z zapraw firmy Remmers lub Keim.
10. Nałożyć powłoki zabezpieczające, stosując środek antygraffiti Funcosil Graffiti Schulz firmy Remmers

Lico ceglane:

1. Zdemontować wtórną koronę betonową oraz dwie warstwy cegieł pod koroną.
2. Usunąć mechanicznie wszystkie spoinowania cementowe pomiędzy cegłami.
3. Usunąć mechanicznie glony, powoje i bluszcz oraz inną roślinność porastającą mur.
4. Oczyszczyć powierzchnię cegieł przy pomocy myjki wysokociśnieniowej typu Karcher, stosując parę wodną pod ciśnieniem 80 Bar przy temperaturze grzania wody 140°C. W przypadku miejsc bardzo zabrudzonych zastosować do wody dodatek detergentów jonowo-czynnych.

5. Wzmocnić powierzchnię cegieł preparatem krzemoorganicznym typu Steinfestiger OH firmy Remmers lub Keim.
6. Zdezynfekować środkiem biobójczym firmy Remmers lub Keim miejsca pokryte glonami, porostami i roślinnością.
7. Położyć dwie warstwy cegieł i wykonać nową koronę z cegieł.
8. Wykonać warstwę hydroizolacyjną między pasem cegieł pod koroną a kamieniami, stosując zaprawę firmy Optolith.
9. Uzupełnić wszelkie ubytki w ceglach odpowiednio dobraną kolorystycznie zaprawą przeznaczoną do cegieł zabytkowych firmy Remmers lub Keim.
10. Wymienić zniszczone cegły tak, by ich struktura, wymiary i kolorystyka były jak najbardziej zbliżone do oryginalnej zabytkowej cegły.
11. Wykonać nowe spoinowanie zaprawą wapienno-piaskową przeznaczoną do zabytkowych cegieł firmy Remmers lub Keim. Zastosować zaprawę o zróżnicowanej granulacji piasku.
12. Przeprowadzić hydrofobizację cegieł preparatem krzemoorganicznym typu Steinfestiger H z grupy Funcosil SNL firmy Remmers lub produktów firmy Keim.
13. Nałożyć powłoki zabezpieczające, stosując środek antygraffiti Funcosil Graffiti Schulz firmy Remmers.

Elementy żelazne:

1. Oczyszczyć powierzchnie metalowe poprzez piaskowanie metodą ścierno-strumieniową. Zalecana jest obróbka powierzchni klasą piaskowania SA2.
2. Zabezpieczyć powierzchnię metalu profesjonalnymi farbami odpornymi na działanie warunków atmosferycznych. Zalecane farby typu INTERNATIONAL do powierzchni zewnętrznych: Interzinc 315 lub Interplus 770.
3. Wykonać nowe zwieńczenia pod krzyżami. Zastosować blachę tytan-cynk.
4. Wykonać rekonstrukcję fragmentu rozety na bramie na podstawie przygotowanego odlewu.

Prowadząc prace konserwatorskie, należy dążyć do zachowania oryginalnego wyglądu i historycznego charakteru obiektu, starając się unikać zbędnej ingerencji w jego substancję. W związku z tym, niezmiernie istotny jest dobór odpowiednich materiałów przeznaczonych do konserwacji budowli zabytkowych. Materiały zasugerowane w niniejszym opracowaniu w pełni spełniają wspomniane wymagania i umożliwią osiągnięcie zamierzonego celu.